

Antun Nemčić

Izabrane pjesme

SADRŽAJ

BRŠLJANI ŽIVOTA	3
DOMOVINI!	4
HIMNA PALIMA 29. SRPNJA 1845.	5
TURICE	7
LEPIRI	8
S BOGOM!	9
RJEČNIK	10
ABECEDNI POPIS PJESAMA	11

BRŠLJANI ŽIVOTA

[Ulomak]

Tim prodoše ljeta
Bez svakog otrova
U društvu slovnice
I grčkih bogova.

Mnoga ipak stradah,
Dok od musa, musae
Dođoh do quadrata
Od hypotenusae.

Koješta se učih
Kroz mnogo godina,
Žalibog, ni riječi:
"Što je domovina?"

"Kako l' Hrvat pade,
I Sloven sirota?"
Ah, od svega toga
Baš nijedna jota.

Nu tim mnogo više
Od nekih Avara,
Od šepe Vulkana
I tmasta Tartara;

Od tuđih bogova,
Više neg' je dosta,
Da mi za domaće
Mjesta ne preosta.

DOMOVINI!

Gori nebo visoko,
Dolje more duboko,
 A ja u sredini
 Noćnoj u tišini
Mislim na te, ma jedina
Premilena domovina!

Slabe barke smjeli let
U daleki strani svijet;
 U njem strani ljudi,
 Jezik stran i čudi;
A u tebi sve poznano,
Došo kasno ili rano.

Tko te ne bi ljubio,
U te doći žudio,
 Bio bi s kamena,
 Srca nesmiljena!
Zalud sunce drugdje sija,
Moje srce ne razgrija!

Nemoj, buro, bjesniti,
Smjeli brod mi slomiti,
 Nu, ako se skrši
 I moj život svrši,
Tad dones'te, vi valovi,
Miloj zemlji cjelov ovi!

HIMNA PALIMA 29. SRPNJA 1845.

Vijence pletu mlade Hrvatice,
Vijence pletu i grobove kite,
Suzam rose vijenac, križ i lice,
Tiho šapću riječi uznosite:
"Slava njima - slava svima,
Ki umiru slično njima!"

Jeste, budi vama vječna slava.
Našeg roda mučenici veli!
Zrake sjaju oko vaših glava.
Lovori su vaši neuveli:
Slava vam, a onim kletva,
Kîh ste bili krvna žetva.

Prvi temelj k Pantheonu vijeka,
K samoćuću gdje se rod naš diže!
Žrtvovanja dičnog tužna jeka,
Ka do uha Europe stiže:
Slava trepti nad grobovi,
Koji kriju to, što ovi.

Što vas ruke zakaljane hule,
To potomstvo nikad ne oprostí,
Svetogrđe radi tog će trule
Proklinjat im još u grobu kosti:
Slava vam, a pr'jekor njima,
Pr'jekor dušam nesramnima.

Vaše suze, majke, otarite,
Uzdisaje ustavite, seke,
Sinovim, se, braćom ponosite,
Ki proliše za dom krvi rijeke:
Iz grobova slava niče
Krv Abela k nebu viče.

Tješite se, jednom svane danak,
Koj, će vaše razigrati grudi,
Ko što ih je skršio rastanak...
Takav čin se već na zemlji sudi:

Antun Nemčić: Izabrane pjesme

Slava onim, kî su pali,
Nikom sudnji dan ne fali!

Ponosi se stolni grad Hrvatske.
I ti brojiš tve "srpanjske dane" -
Slave sunce, što ti ruke tatske
Sakrit žele, i tebi ograne:
Lesandri će umrijeti,
Diogeni sunce zr'jeti.

Hrvaćani, na tog groba pragu
Zaklinjem vas: spomenite mrtve!
U vlastitu uzdajte se snagu,
Domoljubljem osvetite žrtve! -
Neka - ak, vas to ne gane,
Križ - osvete mač postane! -

Savijajte vijence, Hrvatice!
Krun'te vazda te nadgrobne križe,
Ne dozvol'te, da vam momak lice
Prije ljubi, nego li prisiže:
Da će rado tak' umrijeti,
Kad izdajstvo domu prijeti.

TURICE

I.

Čista si mi, čista,
Snježna pahuljice!
Al sunce zablista,
Već si kap vodice.

I trna cvijet nosi
Boju nevinosti,
Bježite ga, bosu,
Jer će vas ubosti.

Kažeš mi: "Nevjera!",
A ja kažem: "Amen!"
Prazna l' ti je mjera,
Baci na me kamen.

Sve to me ne peče,
Ni ne umnaža tovor:
Kad tko koga ne će,
Nać će i izgovor.

Ha, kako ti je volja!
Hodi putem tvojim,
Široka su polja,
Al ja ću ić' mojim.

LEPIRI

XXVIII.

Ti se, Željko, varaš!
Ima smrti, ima
Gore, nego što se
Od taneta prima.

O ja znam oružje,
Koje od handžara
Okrutnije jošte
Bijedno srce para.

Zato sakrij oči
I med tvog nasmijeha!
Bit će kod spovijedi
Tebi manje grijehâ.

LXIX.

Odoh, gdje se pjene
Adrije talasi,
Misleć, da u daljini
Jad se moj ugasi.

Al kao k polu hrli
I gla gvozdotežna,
Vijek me k njojzi vuče
Sila nepresežna.

Kao što k Crnom moru
Dunav hrli u skoku,
I moje misli hrle
K onom crnom oku.

S BOGOM!

Mom pobratimu Mirku Bogoviću

[Ulomak]

Primi cjelov moj kraj naše Save,
I kod čaše Bukovštine prave
Spomen na me ne izgubi,
Koga u slavni Mostlavine stranah,
U razbludi davno prošlih dana,
Jednoć dušom Ti obljudi!

Misli, kako mi se sprohađasmo,
I večernje sunašce gledasmo,
Što za Lonjskim poljem zađe,
I pod lipom kako razgaljene,
Osmanidom posve zabavljene,
Često večer skup nas nađe.

Misliš li ti na one čase,
Kad uz mile tamburice glase
"Nek se hrusti!" mi pjevasmo?
Sjećaš li se jošte ushićenja,
I prijatnog onoga ćućenja
Đulabije kad čitاسmo?

Zato putuj! nu iz usti od hiljade
Kad zaslušaš grom od marseillade,
Koji pokraj Seine zvuče,
Misli tada, da i kod Hrvacánâ
Ćut slobode još nije ukopana,
Već da za nju srce tuče.

RJEČNIK

Bukovština - vrsta vina

Diogen - starogrčki filozof koji je, odbacivši materijalna dobra, stanovao u bačvi; prema jednoj je anegdoti Aleksandru Velikome (Lesandru) rekao da mu se makne sa sunca

Đulabije - zbirka ljubavnih pjesama Stanka Vraza (1840) koja je bila uzor brojnim ilirskim pjesnicima

handžar (tur.) - orijentalni dvosjekli nož
hrustiti se - prijetiti se

Lesandar - Aleksandar Veliki

marseillada - marseljeza, francuska himna

Osmanida - Osman, ep Ivana Gundulića

Pantheon - hram svih bogova

tovor - tovar, teret

turica - vrsta ljekovite biljke

tve - tvoje

ABECEDNI POPIS PJESAMA

BRŠLJANI ŽIVOTA	3
DOMOVINI!	4
HIMNA PALIMA 29. SRPNJA 1845.	5
LEPIRI	8
S BOGOM!	9
TURICE	7